

SURNADAL KOMMUNE

VEDLEGG

05 18280-272

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

UTTALE TIL NOU 2005:18 - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNAR OG FYLKESKOMMUNAR

Saksbehandler: Leif Erik Meese
Arkivsaksnr.: 06/00179

Arkiv: 103 &13

Saksnr.: Utvalg
0003/06 Kommunestyret
Saksbehandler: Leif Erik Meese
Arkivsaksnr.: 06/00179-001

Møtedato
02.02.2006

Arkiv: 103 &13

UTTALE TIL NOU 2005:18 - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNAR OG FYLKESKOMMUNAR

Vedlegg:

NOU 2005:18 side 59-64 – Utvalet sitt forslag til nytt inntektssystem.
side 21-25 – Oppnevning, mandat og arbeid.

Andre saksdokument (ikkje vedlagt):

NOU 2005:18 - Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar. (502 sider).
(Det er tilgang til heile NOU'en på internett: www.krd.dep.no.)

Bakgrunn for saka:

Inntektssystemet er eit system for fordeling av statlege rammetilskott til kommunar og fylkeskommunar. Etter at det blei innført i 1986 har det blitt revidert fleire gonger, siste større revidering var i 1997 (Rattsø-utvalet). Det er ei målsetting at ein skal gå gjennom og revidere inntektssystemet om lag kvart tiande år. Av den grunn blei det i 2003 oppnemnt eit offentleg utval for dette arbeidet, og det resultatet av dette som ligg føre i NOU 2005:18.

Utvalet fekk m.a. slikt mandat:

”Regjeringens mål er å styrke lokaldemokratiet og øke kommunens handlefrihet. Beslutninger fattes så nær brukerne som mulig, og innbyggerne skal oppleve nærhet til og innflytelse over beslutningene i lokalsamfunne. Innbyggerne skal oppleve å bli tilbudt likeverdige tjenester av god kvalitet, samtidig som organiseringen av tjenesteproduksjonen skal siskere best mulige tjenester til lavest mulig kostnad. Kommunene må settes i stand til å behandle private og kommunale aktører likt.

- Regjeringen legger derfor til grunn at rammefinansiering fortsatt må være hovedfinansieringsmodellen for kommunal sektor.

- Utvalget skal foreta en bred faglig gjennomgang av fordelingsmekanismene i finansieringssystemet med sikte på å komme fram til et mest mulig enkelt og rettferdig system.
- Utvalget skal se på fordelingsmekanismer som utgiftsutjevningen, inntektsutjevningen, distriktspolitiske virkemidler og særskilte tilskudd, skjønnsmidlene og overgangsordninger.
- Kommunestruktur og fordelingsmekanismene.
- Gjennomføring av velferdsreformer og nasjonal politikk innenfor fagområder som eldreomsorg, helse- og sosialtjenester, skole og barnehager innenfor et system basert på rammefinansiering som hovedprinsipp.”

Vurdering:

Eit arbeidsutval har vurdert NOU'en og er komme fram til følgjande prinsipielle synspunkt:

Det lokale folkestyret

Kommunane er vesentlege aktørar i det norske demokratiske systemet. Kommunane ivaretek både tenestesamfunnet lokalt som ansvarlege for eit breitt spekter av velferdstenester og utviklingssamfunnet mellom anna som demokratiske styringsorgan i nærings- og stadsutviklinga.

Surnadal kommune meiner at det er viktig å leggje til rette for eit aktivt lokalt folkestyre. Dette heng saman med lokal handlefridom til å kunne utvikle lokalsamfunna. Det er mogleg å gje slik handlefridom til kommunane samstundes som vi ivaretek standardar for velferdstenestene som innbyggjarane kan rekne med å få oppfylte uansett kor dei bur.

Eigne inntekter i kommunane

Surnadal kommune meiner at skatt og andre eigeninntekter skal vera dei viktigaste inntektskjeldene til kommunane. I økonomistyringa si må kommunane sjølve ta ansvaret for å handtere dei svingingane i inntekter dette medfører. Dette vil vera mogleg dersom inntektsgrunnlaget er tilstrekkeleg breitt fundert.

Kommunane bør i større grad kunne skaffe seg egne inntekter som alternativ til å kutte i kostnadene. Dessutan bør kommunane i større grad få utnytte eige næringsgrunnlag til egne inntekter. Det lokale folkestyret vil bli meir reelt på denne måten.

I samband med dette må det utgreiast større lokal fridom til å fastsetje skatteøyret. Vidare må eigedomsskatt utviklast vidare som ein frivillig kommunal skatt utan å bli ein del av inntektssystemet. Regelverket for eigedomsskatt må endrast slik at han kan skrivast ut på all eigedom i alle kommunar. Ein må få større lokal fridom til å fastsetje satsane.

Naturressursskatten må utvidast til å omfatte industriell bruk av andre naturressursar utanfor primærnæringsane, til dømes vindkraft og oppdrettsanlegg.

Det bør også opnast for at kommunane skal kunne skrive ut lokale førebelse skattar og avgifter for å finansiere bestemte prosjekt. Dette vil kunne stimulere det lokalpolitiske engasjementet og få fram dei ideologiske motsetnadene betre i lokalpolitikken.

Ordninga med ein kommunal del av selskapsskatten må først vidare. Det er likevel eit problem at den etablerte fordelingsordninga favoriserer kommunar med arbeidskraftintensiv næring framfor kommunar med kapital- eller naturintensiv næring. Eit breiare fordelingsgrunnlag for selskapsskatten må difor utgreiast, slik at verdiskaping også basert på andre produksjonsfaktorar enn arbeid kjem inn som eit kriterium.

Inntektssystemet

Grunnsteinen i rammetilskotet er eit fast beløp per innbyggjar i kvar kommune. Det er framleis behov for at innbyggjartilskotet blir justert i høve til demografiske og geografiske skilnader mellom kommunane.

Basistilskotet og regionaltilskotet er heilt nødvendige element i inntektssystemet for å kunne oppretthalde lokaldemokratiet og likeverdige tilbod til innbyggjarane innanfor dagens kommunestruktur. Eit eventuelt ønske om å endre kommunestrukturen må ikkje bli forsøkt oppnådd bakvegen gjennom endringar i inntektssystemet.

Det er eit grunnleggjande problem at dagens inntektssystem i stor grad gjer kommunane til "statens klientar". Kommunane er i liten grad ansvarlege for å skaffe sine egne inntekter. Dette oppmuntrar til å prioritere å arbeide med statlege støtteordningar framfor å arbeide for å få utnytta eige næringsgrunnlag.

Hovudpunkt:

- Kommunane må i økonomistyringa si sjølve ta ansvaret for å handtere dei svingande inntektene som eit lokalt inntektsgrunnlag medfører
- Eigedomsskatt må utviklast vidare som ein frivillig kommunal skatt utanfor inntektssystemet
- Regelverket for eigedomsskatt må endrast slik at kommunane får større høve til å fastsetje omfanget og satsane på eigedomsskatten
- Naturressursskatten må utvidast til å omfatte industriell bruk av andre naturressursar, til dømes vindkraft og oppdrettsanlegg
- Det bør opnast for at kommunane skal kunne skrive ut lokale førebelse skattar og avgifter for å finansiere bestemt prosjekt
- Større lokal fridom til å fastsetje skatteøyre må utgreiast
- Ordninga med eit kommunal del av selskapsskatten må vidareførast. Det må utgreiast eit breiare fordelingsgrunnlag for selskapsskatten slik at verdiskaping frå kapital og natur kjem inn som eit kriterium.
- Inntektsutjamninga bør reduserast noko i høve til dagens nivå

- Surnadal kommune sluttar seg til framlegget om eit nytt distriktpolitisk tilskot med ei fordeling der 30 % er knytt til kommune og 70% er knytt til folketal.

Surnadal kommune vil til slutt påpeike at større endringar i inntektssystemet for kommunane bør følgjast opp med auka overføringar som kan bidra til å dempe dei negative konsekvensane for enkeltkommunar

Arbeidsgruppa si tilråding:

Kommunestyret slutter seg til dei synspunkt som kjem fram i arbeidsutvalet sitt framlegg til uttale frå Surnadal kommune.

Behandling i Kommunestyret den 02.02.2006

Votering:

Arbeidsgruppa si tilråding enstemmig vedtatt.

Kommunestyret sitt vedtak:

Kommunestyret slutter seg til dei synspunkt som kjem fram i arbeidsutvalet sitt framlegg til uttale frå Surnadal kommune.

Utskrift sendt:

Kommunal- og regionaldepartementet, Postboks 8112 Dep. 0032 OSLO